

มหาวิทยาลัยราชภัฏการะ

ในวันที่ ๒๔ กันยายน อันเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรคุดยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

คณะแพทยศาสตร์หลายแห่งจัดงานเพื่อรำลึกถึงคุณงามความดีของสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์นั้นที่มีต่อวงการแพทย์ไทย

ในโอกาสเช่นนี้มักมีการพูดถึงเรื่อง “การเจริญรอยตามพระยุคลบาท” บ้าง และการทำอะไรถวายเป็นราชสักการะบ้าง

และในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นี้อันเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จะทรงมีพระชนมายุครบ ๕ รอบนักษัตริย์ ก็ได้มีบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ กล่าวถึงการทำอะไรถวายเป็นพระราชสักการะ ซึ่งมีมากมายหลายประเภท หัวข้อที่อยากนำมากล่าวถึงในวันนี้ก็คือ

มหาวิทยาลัยควรทำอะไรถวายเป็นราชสักการะ หรือควรทำอะไรเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยถวายเป็นราชสักการะ

ถ้ามหาวิทยาลัยจะทำอะไรเป็นราชสักการะ สิ่งนั้นน่าจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุด

ถ้าจะถามว่าอะไรมีความสำคัญสูงสุดคงจะได้คำตอบที่แตกต่างกันไปแล้วแต่ผู้ตอบ

แต่ก่อนที่จะตอบขอให้พิจารณาปัญหาและคำถามต่อไปนี้

- (๑) ทำไมประเทศไทยจึงประสบความยากจนข้นแค้น ทั้ง ๆ ที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าประเทศญี่ปุ่นมาก
- (๒) ทำไมทั้ง ๆ ที่เป็นเมืองพุทธ ประเทศไทยมีอาชญากรรมมาก มีการลักขโมย จี้ปล้น ข่มขืน มีการฆ่ากันตายด้วยอัตราสูงเป็นที่สองในโลก มีการฉ้อโกงคอร์รัปชันมาก มีโสเภณีมากกว่าพระ มีโสเภณีเด็กอายุ ๑๓-๑๕ ปี จำนวนมาก
- (๓) เราเข้าใจหรือไม่ว่านโยบายที่เน้นการส่งออกและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีผลต่อความล้มละลายทางเศรษฐกิจของชาวชนบทต่อการทำลายสภาวะแวดล้อม และวัฒนธรรมของไทย
- (๔) ปัญหาคนชนบทหลังไหลเข้าเมือง ในอนาคต เมืองจะรับปัญหาเหล่านี้ได้ไหม ป่าไม้ถูกทำลายจนเหลือไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่และปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเป็นภัยอย่างอื่น ๆ เราจะมีทางแก้ปัญหาคือหรือไม่
- (๕) จริงหรือไม่ที่แพทย์ใช้และชักนำให้มีการใช้เครื่องมือและยาที่ซื้อมาจากต่างประเทศโดยขาดความสามารถในการตรวจสอบว่าสิ่งเหล่านั้นมีผลดี (effectiveness) จริงหรือไม่ และให้ประโยชน์หรือให้ผลคุ้มค่าหรือไม่ (cost-benefit หรือ cost-effectiveness)

ขอยกตัวอย่างให้เป็นรูปธรรมดังนี้

- ก. ในปีหนึ่ง ๆ คนที่เป็นหวัดเจ็บคอทั้งประเทศมีจำนวนมาก คงจะไม่ถึงครั้งที่ต้องให้ยาปฏิชีวนะ **เรามีความรู้หรือไม่ว่า** คนไหนต้องให้ คนไหนไม่ต้องให้ ถ้ารู้จะประหยัดเงินของประเทศเป็นจำนวนมาก
- ข. สำหรับคนที่มีความดันโลหิตสูงเล็กน้อย แพทย์บางท่านว่าควรให้ยา แพทย์บางท่านว่าไม่ควรให้ยา **เรามีความรู้จริงหรือไม่ว่า**

หลักฐานข้อเท็จจริงว่าให้หรือไม่ให้มีผลอย่างไรหรือเป็นแต่เพียงคาดคะเนหรือคิดเอาน่าจะเป็นอย่างนั้นมั้ง อย่างนี้มั้ง

- ค. ถ้าบริษัทเอาสิ่งตีพิมพ์มาให้เรา ๒ ฉบับ แสดงว่า การใช้ยา ไคไพริดาโมลร่วมกับเอสไพรินสามารถป้องกันการเกิดโรคสมองหรือโรคหัวใจ เนื่องจากเลือดแข็งตัวในหลอดเลือดได้ดีกว่าการใช้เอสไพรินอย่างเดียว **จะมีผู้ใดทำการและสามารถตรวจสอบได้หรือไม่ว่า** บทความที่ตีพิมพ์นั้นเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด มีบทความอื่นอีกหรือไม่ที่ยืนยันว่าสิ่งที่บทความ ๒ ฉบับกล่าวเป็นความจริงเป็นไปได้หรือไม่ว่า บริษัทฯเลือกเอาเฉพาะบทความที่จะทำให้เกิดการใช้จ่ายของตนมาให้แพทย์อ่าน ถ้าบทความทางวิชาการขัดแย้งกัน **เรามีความสามารถหรือไม่ที่** จะตัดสินว่าบทความใดมีความถูกต้องมากกว่า

ถ้าเรื่องอะไรยังเป็นความคิด เป็นการคาดคะเนหรือเป็นอคติเรามีความสามารถหรือไม่ที่จะสร้างความรู้จริงขึ้นมา

ในปัจจุบันมีความสับสนซับซ้อนในโลกมาก ถ้าเราขาดความสามารถในการตรวจสอบและสร้างความรู้ ประเทศจะตกเป็นเหยื่อของผู้แสวงประโยชน์ ทำให้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจสังคม

บัณฑิตของเราจะตกเป็นเครื่องมือในหนทางที่สร้างความทุกข์ยากให้แก่ประชาชน และมหาวิทยาลัยของเราไม่ได้ทำหน้าที่กลั่นกรองด้วยปัญญาเพื่อช่วยคุ้มกันประเทศชาติและประชาชน

ที่กล่าวมาข้างต้น แม้จะยกตัวอย่างทางการแพทย์ แต่ก็คงจะเป็นจริงสำหรับการศึกษาไทยทั้งหมด ตั้งแต่อนุบาลจนกระทั่งมหาวิทยาลัยและการศึกษาของพระสงฆ์

อันที่จริงมนุษย์มีศักยภาพทางปัญญาสูงยิ่ง แต่ถ้าการศึกษาไม่พัฒนาหรือ
กลับทำลายศักยภาพทางปัญญา ประเทศชาติประชาชนจะลำบาก

ทำนองเดียวกับการที่คนจะดำรงชีวิตและพึ่งพาตนเองได้ต้องมีสมอง
ประเทศต้องมีสมอง

ถ้าถามว่าสมองของประเทศอยู่ที่ไหน อาจหาไม่พบ

ถ้าหาสมองของประเทศไม่พบ **ประเทศที่สมองหายจะเป็นอย่างไร**

๒

มหาวิทยาลัยเป็นสมองของประเทศหรือไม่

ถ้าตอบว่า **ไม่** ก็ต้องถามต่อไปว่า **ทำไม**

อาจกล่าวถึงสาเหตุได้หลายประการ แต่ขอขมวดเหลือ ๓ ประการ คือ

- (๑) วัฒนธรรม
- (๒) ความคิดหลักหรือมโนทัศน์ (concept)
- (๓) ระบบราชการ

(๑) วัฒนธรรม

การที่อยู่ในเขตร้อนมีอาหารการกินและการอยู่อาศัยได้ง่ายแต่โบราณ ทำให้มีความสบายไม่ต้องคิดมาก ซึ่งเป็นประโยชน์ในสมัยเดิม

แต่เมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมเดิมกลับให้โทษ แสดงถึงความ
เป็นอนิจจัง และความสัมพันธ์แบบทวิลักษณ์ (หยิน-หยาง) ของสรรพสิ่ง
ทั้งหลาย เช่น ในความดีมีความเลว ในความสุขมีความทุกข์ของอย่างเดียวกัน
เคยดีกลับไม่ดี

คนไทยมีวัฒนธรรมแบบ **วัตถุนิยมสูง** คือเห็นอะไรเป็นวัตถุดี ๆ แยก
กันเป็นชั้นเป็นอัน แต่ในวัตถุ ระหว่างวัตถุ และลึกลงกว่าวัตถุมี **นามธรรม**

เรื่องของปัญญามีนามธรรมนำหน้า

เรื่องของศาสนาซึ่งเป็นเรื่องของปัญญาอันเป็นนามธรรม

ก็คือออกมาเป็นวัตถุเสียมากกว่า เช่น โบสถ์ใหญ่ ๆ พระพุทธรูปองค์ใหญ่ ๆ มหาวิทยาลัยและโรงพยาบาลก็มองกันที่วัตถุเป็นใหญ่ จะสร้างอนุสรณ์อะไรก็นึกถึงอนุสรณ์ที่เป็นวัตถุ เมื่อจะบริจาคก็จะออกมาว่าจะบริจาคเพื่อวัตถุอะไร ที่จะบริจาคเพื่อสร้างปัญญานั้นเกือบไม่มี

เงินทางราชการนั้น ถ้าใช้สร้างตึกกับซื้อเครื่องมือจะให้ได้ง่ายกว่าใช้สร้างคนที่มีปัญญา

อันที่จริงเงินของรัฐบาลก็ดี เงินที่มีผู้บริจาคให้วัดก็ดี เงินของเศรษฐีหรือสาธารณะก็ดี

ถ้าจะเอามาสร้างปัญญาแล้วจะสร้างได้มาก และมีผลยั่งยืนกว่า เพราะปัญญาออกได้ ส่วนวัตถุนั้นมีแต่จะผุพังไป

(๒) ความคิดหลัก หรือ มโนทัศน์ (concept)

ความคิดหลักเกิดจากความเข้าใจที่ถูกต้อง (สัมมาทรรสนะ)

อาจกล่าวได้ว่าระบบการศึกษาใหม่ของไทยขาดความคิดหลักว่า

การศึกษาคืออะไร ต้องทำอะไร

มหาวิทยาลัยคืออะไร ควรทำอะไร หรือจัดตั้งขึ้นเพียงเป็นรูปแบบแต่จับหลักเรื่องปัญญาไม่ได้

ถ้าจะมีความคิดหลักในการศึกษาไทย ความคิดหลักอันนั้นก็คือ การศึกษาคือการถ่ายทอดเนื้อหา โดยไม่ตรวจสอบและสร้างความรู้ที่แท้จริงหรือกลับมีกระแสที่คัดค้านหรือประณามกิจกรรมในการตรวจสอบและสร้างความรู้ไปเสียด้วยซ้ำ

ความคิดหลักในการศึกษาของไทยเกี่ยวกับครู ก็คือ ครูที่ดีคือ ครูที่ยันในการถ่ายทอดเนื้อหา แต่ถ้าเนื้อหานั้นไม่สัมพันธ์สอดคล้องกับความเป็นจริง

ตายตัวและแยกตัวเป็นชิ้นเป็นอัน โดยไม่เชื่อมสัมพันธ์เคลื่อนไหวปรับกับสัง
กรรมแห่งความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง **เข้าลักษณะความรู้ที่ตายแล้วมากกว่า**
ความรู้ที่มีชีวิต ก็ต้องถามว่าครูที่ยันถ่ายถอดเนื้อหาที่ถ่ายถอดอะไร **วิชา**
หรือ **อวิชา**

การศึกษาที่เน้นการถ่ายถอดเนื้อหาโดยไม่เน้นที่การตรวจสอบและการ
สร้างความรู้ที่แท้จริงทำให้เกิดความอ่อนแอทางสติปัญญาไปทั่วประเทศ

(๓) ระบบราชการ

ประเทศเราใช้ระบบราชการเข้าไปครอบงำการศึกษาทุกระดับ
ระบบราชการนั้น

เน้นที่การให้ทำตามพิธีกรรมทางราชการมากกว่าสาระ (sense)

เน้นที่การทำไปอย่างเดิมเรื่อย ๆ และการควบคุม ยิ่งกว่าการตั้งคำถาม
และนวัตกรรม

ทำให้การศึกษากลับตัวไม่ได้ การทำอะไรผิดแล้วกลับตัวได้เป็นของ
ประเสริฐ แต่การทำอะไรผิดแล้วยังมีอะไรมาบดบังและบีบให้กลับตัวไม่ได้
ย่อมไม่เป็นมงคล

๓

มหาวิทยาลัยจึงตกอยู่ในสภาวะดังกล่าวข้างต้น และมีปัญหาดังต่อไปนี้

(๑) อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่ใช่นักวิชาการ

ถ้านักวิชาการหมายถึงผู้ตรวจสอบและสร้างความรู้ได้

(๒) มหาวิทยาลัยขาดบรรยากาศทางวิชาการหรือจะว่าขาดวิญญาณก็

ได้

ใครที่พอจะมีแววทำท่าจะทำงานทางวิชาการขึ้นมาจะถูกกดหรือ ถูกทำลาย โดยเพื่อนร่วมงาน ในนามของความชอบธรรมต่าง ๆ ตามที่กล่าวใน ตอน ๒

ตัวอย่างเช่น มีรายงานจากต่างประเทศว่าการขาดวิตามินเอ เป็นสาเหตุให้เด็กเป็นโรคติดเชื้อและตาย ซึ่งเราจำเป็นต้องตรวจสอบและวิจัยว่าเป็นความจริงหรือไม่ ประเทศไทยมีปัญหาไม่น้อยเพียงใด ควรแก้ไขด้วยวิธีใด เมื่อเชียร์ให้อาจารย์ท่านหนึ่งทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ท่านตอบว่า “ไม่ได้หรอก เดี่ยวอาจารย์ในภาควิชาจะเขม่น” !

ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลใช้เงินภาษีอากรของประชาชนตั้งมากมายมาสร้าง มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกลับสร้างวิชาการเพื่อคุ้มครองประชาชนไม่ได้

(๓) มีปัญหาการบริหารจัดการทางวิชาการทุกระดับ

ในมหาวิทยาลัยทั้งระดับสาขาวิชา ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย เพราะขาดนักวิชาการและขาดความเข้าใจเรื่องวิชาการใน หมู่สมาชิก

(๔) มีความขัดแย้งเรื่องตำแหน่งทางวิชาการ

ทบวงมหาวิทยาลัย โดยคณะกรรมการมหาวิทยาลัย(ก.ม.)วางระเบียบเรื่องการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการไว้ตามหลักของฝรั่ง

แต่เนื่องจากอาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานเป็นนักวิชาการดังกล่าวแล้ว จึงทำตามเกณฑ์จริง ๆ ไม่ได้ แต่อาจารย์ก็ต้องเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการให้ได้ จึงเกิดความขัดแย้งและบีบบังคับไปสู่การประนีประนอมหลักเกณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ

(๕) มหาวิทยาลัยเป็นดินแดนที่วุ่นวายไร้ความสุขมากที่สุดแห่งหนึ่งจนต้องถามว่าการศึกษาเพื่ออะไร

ถ้าการศึกษายังมองเห็นสิ่งต่าง ๆ เป็นขึ้นเป็นอัน ย่อมขัดแย้งวุ่นวาย แต่ถ้าการศึกษาทำให้บรรลุปัญญาหรือบรรลุธรรม (enlightened) ไปตามลำดับน่าจะทำให้เกิดความปิติ ความอิมเอบความสงบ (สันติ) หรือความสุข

สัตว์ย่อมทำอะไร ไปตามหรือเท่าที่เงื่อนไขทางชีววิทยากำหนด

แต่มนุษย์มีศักยภาพอันไม่มีที่สิ้นสุดที่จะประกอบความดี

ฉะนั้น ถ้าเรามีความรักในมนุษยชาติ เห็นแก่ส่วนรวม เห็นแก่อนุชนคนรุ่นหลังซึ่งจะลำบากมากกว่านี้ ถ้าไม่มีการแก้ไข เราก็อยู่ในฐานะที่จะช่วยกันทำให้ถูกต้องได้

แม้เราทุกคนจะมีข้อจำกัดตามพื้นฐานภูมิหลังของเรา เราก็ช่วยให้เกิดความถูกต้องได้โดยสลัดความเห็นแก่ตัวใด ๆ ออก ไม่เอาข้อจำกัดส่วนตัวไปวางเป็นกฎเกณฑ์ทั่วไปหรือถือเป็นความชอบธรรม ช่วยกันสร้างความถูกต้องสำหรับอนาคต

ซึ่งอาจมีการกระทำได้ดังนี้

(๑) ธรรมรงค์สร้างสัมมาทรศนะเกี่ยวกับบทบาทที่ถูกต้องของมหาวิทยาลัย

การจะทำอะไร ท่านให้เริ่มที่ความเห็นถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) เสมอ ทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยควรจะธรรมรงค์ให้เกิดสัมมาทรศนะจนกระทั่งเปลี่ยนกระแสความคิดจากมหาวิทยาลัยที่เน้นการถ่ายทอดเนื้อหา

หรือมหาวิทยาลัยที่มีใช้วิชาการ (Non-academic university!) มาเป็นมหาวิทยาลัยวิชาการ(Academic university)

หรือมหาวิทยาลัยที่สามารถตรวจสอบและสร้างความรู้ได้ ไม่ควรที่ทบวงมหาวิทยาลัยที่สามารถตรวจสอบและสร้างความรู้ได้ ไม่ควรที่ทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจะบริหารกฎระเบียบและทำอย่างเดิม หรือขยายงานแต่ทำในรูปแบบเดิมไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะเป็นบาปกรรมมาก

หากเกิดสัมมาทรรศนะในเรื่องมหาวิทยาลัยกันขึ้นแล้วอย่างอื่นยอมทำได้ง่ายขึ้น

(๒) ในสถานะปัจจุบันที่อาจารย์ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในทางวิชาการต้องมีวิธีลดความขัดแย้งระหว่างอาจารย์ที่ไม่ใช่นักวิชาการกับอาจารย์นักวิชาการและให้สามารถเชื่อมโยงกันสร้างประโยชน์ได้ โดยคณะกรรมการมหาวิทยาลัยควรสร้างหลักเกณฑ์ในการเลื่อนตำแหน่งใหม่ โดยถือหลักให้มีเกียรติเสมอกันโดยงานที่ต่างกัน

กล่าวคือ อาจารย์ที่ถนัดในการสอนและบริการ โยไม่ถนัดในการสร้างวิชาการก็ไม่ต้องประเมินโดยงานวิชาการเพราะจะทำให้เกิดผลเสียมากกว่า

(๓) สร้างอาจารย์ที่มีความสามารถในการตรวจสอบและสร้างความรู้ให้มีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ

ในการนี้ต้องการอบรมวิธีการวิจัย ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ ๑ ปี ควรใช้เงินของมหาวิทยาลัยและของคณะในเรื่องการพัฒนาอาจารย์ในแนวนอนให้มากกว่าวิธีนี้จะช่วยในการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยไปสู่มหาวิทยาลัยวิชาการ

(๔) นักวิชาการไทยที่ไปทำงานต่างประเทศสามารถสร้างผลงานทางวิชาการได้ เพราะสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวย แต่เมื่อทำงานในประเทศไทยทำงานทางวิชาการไม่ได้เพราะแรงต้านของสิ่งแวดล้อม

ถ้านักวิชาการใดสามารถทำงานวิชาการในสิ่งแวดล้อมเดิมได้ก็ควรทำต่อไป แต่จำเป็นต้องมีหน่วยงานพิเศษในระดับคณะ ระดับมหาวิทยาลัยและระดับนอกมหาวิทยาลัยจะเรียกว่าศูนย์วิจัยที่ดี สถาบันวิจัยที่ดี ซึ่งมีบรรยากาศ

ทางวิชาการ เปิดโอกาสให้นักวิชาการไทยทำงานวิชาการที่สำคัญๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศให้ได้

(๕) ทุกวันนี้ นักวิชาการไทยถูกมรสุมทางเศรษฐกิจพัดกระหน่ำจนตั้งตัวไม่ติด ควรมีวิธีการทั้งทางราชการและทางเอกชนที่จะอุดหนุนทางเศรษฐกิจให้นักวิชาการสามารถทำงานได้ด้วยความสงบพอสมควร

ในต่างประเทศ เศรษฐีจะตั้งกองทุนสนับสนุนนักวิชาการและนิยามที่จะตั้งชื่อตำแหน่งศาสตราจารย์ตามชื่อผู้ตั้งกองทุน เช่น Nuffield Professor of... หรือ Howadr Hughe Professor of...

เศรษฐีของเราก็ทำบุญเหมือนกัน แต่ไปทำทางอื่นมากกว่าเพื่อสร้างปัญญา แท้ที่จริงถ้าเศรษฐีของเราบริจาคเพื่ออุดหนุนนักวิชาการและได้รับการจารึกชื่อไว้กับตำแหน่ง เช่น ศาสตราจารย์โสภณพานิช... เตชะไพบูลย์... ถ้าชำ... ฯลฯ จะเป็นเกียรติยศที่ยั่งยืนและมีความหมายต่อสังคมในระยะไกลมากกว่าเอาชื่อไปจารึกไว้ตามวัตถุ

(๖) หลักสูตรการศึกษาทั้งหมดทุกระดับในอนาคตควรปรับเปลี่ยนให้เป็นการศึกษาที่สร้างสติปัญญาให้คนไทยได้จริงๆ

การกระทำดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องมีกลวิธีในการสร้างครูอาจารย์ที่มีความสามารถทางวิชาการการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัยควรปรับเปลี่ยนก่อนให้เข้มแข็ง

นักศึกษาทุกคนก่อนทำวิทยานิพนธ์ควรจะต้องผ่านการเรียนวิชาการตรวจสอบความคิด และวิธีการสร้างความรู้ อาจเรียกว่าปรัชญาและวิธีการวิจัยก็ได้

(๗) มหาวิทยาลัยสงฆ์และการศึกษาของพระสงฆ์ก็ควรได้รับการปรับเปลี่ยนเช่นเดียวกัน

การมีพระสงฆ์ที่มีความเข้มแข็งทางสติปัญญาจะมีความสำคัญต่อประเทศไทยและต่อโลกมาก

(๘) มหาวิทยาลัยจะพัฒนาศักยภาพได้ยากถ้ายังถูกระบบราชการคร่อมอยู่ดังปัจจุบัน ควรมีการปฏิรูปการบริหารการอุดมศึกษาเสียใหม่โดยแบ่งหน้าที่และกระจายอำนาจให้เหมาะสมดังนี้

- ก. สำนักงบประมาณมีหน้าที่ประเมินรายรับรายจ่ายทั้งหมดเสนอรัฐบาล (โดยไม่จัดสรรรายการอย่างเดิม)
- ข. รัฐบาลโดยความเห็นชอบของรัฐสภา จัดสัดส่วนงบประมาณตามนโยบายประเทศว่า ต้องการใช้เพื่อการอุดมศึกษาเท่าใด (โดยไม่จัดสรรรายการ)
- ค. ทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งทำหน้าที่ในการกำกับนโยบายจัดตั้งคณะกรรมการมหาวิทยาลัย (University Commission) จัดงบประมาณอุดหนุนมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจากยอดที่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภา โดยจัดเป็นเงินก้อนโดยไม่ระบุรายการ
- ง. มหาวิทยาลัยโดยการควบคุมของสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารการเงินเพื่อให้เกิดวิชาการ

โดยการจัดสรรและกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนแบบนี้ จะลดการทำอะไรๆ ที่เป็นเพียงพิธีกรรมไปสู่ความมีสาระ มีการใช้เงินงบประมาณที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดภาระกดดันต่อรัฐบาลในทางการเงิน เปลี่ยนรูปสภามหาวิทยาลัยจากสภาตรายาง ให้เป็นสภาที่ทำงานได้จริงจัง และมหาวิทยาลัยจะมีเสรีภาพที่จะทำงานทางวิชาการด้วยประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

(๙) ถึงอย่างไรระบบราชการก็ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้ทันกับความต้องการของประเทศได้

จำเป็นต้องมีการตั้งมูลนิธิการศึกษา และสถาบันทางวิชาการนอกระบบราชการ

เรามีมูลนิธิเพื่อสังคมสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ แต่มูลนิธิการศึกษาอย่างจริงจังมีน้อย

รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณ และส่งเสริมให้แรงจูงใจกับเอกชน ในการบริจาค ในการจัดตั้งและดำเนินการของมูลนิธิทางวิชาการและสถาบันทาง วิชาการนอกระบบราชการ

ที่เสนอมาทั้งหมดเป็นความพยายามที่จะให้มีโครงสร้างและกลไกที่จะ เป็นสมองให้ประเทศ

ถ้าประเทศไทยยังไม่มีสมองอีกต่อไป คนไทยจะลำบากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ การที่จะหงๆ งบเงินหาเงินโดยไม่พัฒนาภูมิปัญญาคนนั้น ไม่มีทางที่ จะสร้างสถานดีสุขขึ้นได้ ไม่ว่าในประเทศนี้หรือประเทศไหน

ควรที่ผู้นำของประเทศและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทั้งหลายพึง ตระหนักรู้ และหันมาทำอะไรอย่างจริงจังในการพัฒนาศักยภาพของคนไทย

มนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนามาก ทั้งในด้านความรู้และความดี

คนไทยควรมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพของคนให้มากที่สุดเท่าที่ มนุษย์จะพึงไปถึง เพื่อสรรค์สร้างชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้ถูกต้องดีงาม เป็นคนที่มีศักดิ์ศรีในโลก และทำประโยชน์แก่โลกได้

นี่คือสิ่งอันสูงสุด ที่มหาวิทยาลัยพึงคิดถวายเป็นราชสักการะ เพื่อให้ราช สักการะนั้นสร้างความถูกต้องดีงามขึ้นในประเทศและในโลก จึงจะคู่ควรกับ เกียรติและศักดิ์ศรีของมหาวิทยาลัย.

ปาฐกถาในการประชุมสัมมนาเรื่อง “มหาวิทยาลัยราชสักการะ” วันมหิดล ณ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๐